

ՊԱՅՄԱՆՔ

ՊՈՒԿԱՐԻԱ

Տարեկան 12 ֆր.
Տեղատվությամբ 6 «

ԱՐՏԱՍՍԱԶՄԱՆ

2 քիւ մեկ ծրարով
Տարեկան 14 ֆր.
Վեցամսեայ 7 ֆր.

ԱՄԵՐԻԿԱ

Տարեկան 2.60 տղ.
Վեցամսեայ 1.50 »

ԿԱՆԻՍԻԿ

—o—

Մանուցման տողը
20 սանթիմ

ԼՐԱԳԻՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԿԸ ՀՐԱՏՈՐԱԿՈՒԻ ԱՄԵՆ ԶՈՐԵՔՇԱԲԹԻ ԵՒ ՇՈՒԲԱԹ

Rev Pèrre G. Kalemkarian Michitaris
te agasce N 4 Vienne

mon du journal

„Iravounk“

VARN A (Bulgarie)

—o—

Редакция
на ВѢСТНИКЪ

„Иравункъ“

ВАРНА (България)

—o—

Գրութիւնք ևս
չեն տրուիր

ՉԻ ՎՃԱՐՈՂՆԵՐՈՒՆ

Մեր բաժանորդներէն աւելիք որ ցարդ չեն հաճած իրենց անցեալ տարւոյ հաշիւը մաքրել, թող փութան մինչեւ Փետրուար 15 պարտքերն ինքն ինքեւ վճարել, եթէ այս անգամ ալ թերահաւան, այնպիսիք իրաւունք չը պիտի ունենան ո՛ր եւ է առարկութիւն ընելու, երբ իրենց անունները մի առ մի հրատարակենք իբր անպարտաճանաչ եւ ազգային թերթի մը զբամբ իւրացնողներ:

Եթէ բաժանորդն վճարել չեն ուզեր թերթը պէտք է մերժեն. եթէ թերթը կը մերժեն, պէտք է պարտքերն ալ միաժամանակ զրկեն: Թերթի մը անընդհատ հրատարակութիւնը ծանր աշխատութիւն է գտնելու, ահագին ծախքի կը կարօտի. իսկ այդ ծախքին զբամբ միայն բաժանորդներով է որ կը հայթայթուի: Իրաւունք չը գիշանիր ուրիշ միջոցներու գիծել ինքզինք ապրեցնելու համար:

ԹՈՒՐԵՒՈՑ ՍՊԱՌԱԶԻՆՈՒՄԸ

Էկոնոմիստական Պէյֆ՝ որ թրքական ու շահագէտ թերթ մը կը համարուի, հետեւեալ խորհրդածութիւնը րրած է Թուրքիոյ կացութեան մասին.

«Կ. Պոլսէն կիմացուի թէ նախարարական խորհուրդը վերջին հինգշաբթի օր զբաղեցաւ Տրիպոլիոյ պաշտպանութեան խնդրով, և Սուլթանին ներկայացուց յանկարծական պատահարի մը գիծագրաւելու համար նախազգուշական միջոցներու ծրագիր մը: Այդ միջոցներն են բանակին վերակազմութիւնը, թնդանօթածիգ զօրաց յաւելում, նոր թնդանօթներու գնում և այլն: Աւելի նշանակելին սա է թէ այդ պաշտպանողական միջոցներն արտօնող իրատէն այս բառերով կը սկսի. «Վասն զի իտալիոյ աշխարհակալական դիտաւորութիւնները հասկցուեցան, կը հրամայենք...» Այս «Վասն զի» սխալ է, մանաւանդ այս միջոցիս երբ իտալիոյ կողմէ Տրիպոլիսը զբաղեցուց զիտաւորութիւն չը կայ, և Տրիպոլիսի մասին ֆրանսո-իտալական համաձայնութիւնը Դրան կարծած սահմանը չունի: Ֆրանսա

թիւնը, որ զիտաւոր պատճառն է Օսմ. կայսրութեան ծայրայեղ տկարութեան:

Թուրքիա ամէն բանէ առաջ պէտք է խորհի իր ներքին վերակազմութեան և ելեւմտական վարչութեան լուրջ բարեկարգութեան վրայ: Այս միջոցաւ է որ նա կըրնայ կանոնաւոր վիճակ մը ստանալ, անով է որ բաւական ուժ և ազդեցութիւն պիտի ունենայ, ի դերեւ հանելու համար բոլոր այն սպառնալիքները զորս շատ դիւրութեամբ արեւմտեան պետութիւնք Դրան դէմ կը գործածեն: Իրաց արդի վիճակը ցորչած շարունակելու ամէն տեսակ յանկարծական գէշ պատահարներ կարելի են, ոչ միայն ի Տրիպոլիս, այլ նաեւ Պարսկական Ծոցը, նաեւ ի Մակեդոնիա, և Թուրքիոյ զինուորական և ոչ մէկ ջանքը չը պիտի կրնայ անոնց առջիւն առնել ազդուօրէն: Հորկ չէ նոյնը կրկնել, քանի որ ելեւմտական ու վարչական տագնապը միակ իսկական չարիքն է, որով կը տուապի Օսմ. կայսրութիւնը. որովհետեւ այս տագնապի պատճառաւ է որ պետութիւնք Արեւելքի մէջ շահեր ունենալով՝ կը շահագործեն յայտնի կանխատեսութեամբ մը առիւծին բաժինը խլելու համար երբ կայսրութեան բաժանումին սկսուի:»

ՅՈՒՆՍԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԻՆ ՄԷՉ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿՈՏՈՐԱԾՆԵՐՈՒ ՎՐԱՑ
1902 Յունուար 20ի հարցապնդումը

(Շար. նախորդ քիւնէ եւ շար.)

Պ. Տէյֆաւե, նախարար արտաքին գործերու. — Պարոններ, արգոյ Պ. Ռուսնէն բաւական տագնադ ունի, ու պաշտպանած դատը բաւական համակրական է, քանի որ մարդկային է, կառավարութեան Արեւելքի մէջ ընթացքէն երեւակայական հակադրութիւններ ու անծիշք փաստեր հանելէ ետ կենալու համար:

Կը զարմանալ թէ մեր արգոյ պաշտպանիցը Ֆրանսայի Արեւելքի մէջ նոր գործունէութեան մէջ իր թակաւ շահերու պարզ պաշտպանութիւն մը միայն տեսած ըլլայ: Օտարը, աւելի յստակաւ կամ աւելի արդարագոյն,

անոր աւելի լայն ու աւելի բարձր արժէքը ճանչցաւ: Ըսել չէ թէ ինքզինքն կը պաշտպանեմ մեր ազգայիններուն օգնած ըլլալու համար ուժգնութեամբ մը զոր իրենց ազգայիններուն ծառայութեանը կը գնեն օտար կառավարութիւնները, որոնց վարձուքը իբր օրինակ հոս յաճախ յիշուեցաւ:

Գտնուած պաշտօնէս, ուրկէ ազգային շահերու ամրոցութիւնը հայեացքը կընդգրկէ, իր բովանդակ պարտականութեանը գիտակից նախաբար մը անոր կատարումին համար ոչ իր ճաշակէն ոչ ալ նախասիրութիւններէն խորհուրդ կառնէ: Ու երկրին համար զօրադրութիւն մը պիտի ըլլար, եթէ համոզուած ըլլալով մէկտեղ թէ ազդու գործունէութիւն մը հարկեցուցիչ է, այդ նախաբարը ընկրկէր, վասն զի իր գործունէութեան առեւելոյթ կամ յետին շարժառիթը ամէնուն համակրելի չըլլալու վտանգին մէջ կը գտնուի:

Արգոյ Պ. Ռուսնէն կուգայ ցաւ յայտնելու թէ մեր նաւատորմին օսմանեան ջուրերու մէջ ներկայութեանն օգտուած չըլլանք Հայաստանի խնդրը մէջտեղ հանելու:

Հաւանորէն պիտի կրնամ բացատրել, արտաքին գործերու պիւսժէին ընտելութիւնէն ծագելէք վիճարանութեան ընթացքին մէջ թէ Օսմանեան ջուրերու մէջ Ֆրանսական գործունէութիւնը պարտ էր գաղթէր, զայն հարկաւոր ընող անհրաժեշտօրէն Ֆրանսական պատճառին զարեւելուն պէս: Միւս կողմէ, հոս մէկուն բան մը պիտի չը սորվեցնեմ հաստատելով թէ Հայաստանի խնդրը, Հայաստանի ինչպէս նաեւ Մակեդոնիոյ մէջ ապահովութեան խնդրը այնպիսի խնդիր մը չէ որ Ֆրանսան կարենայ կամ պարտական ըլլայ Թուրքիոյ հետ միասինակ կարգադրելու: Էսպէս միջազգային խնդիր մըն է անիկա, որուն նկատմամբ Պերլինի Վեհաժողովոյ մէջ Թուրքիան, պետութեանց հանդէպ պայմանադրութիւններ յանձն առաւ, որոնցմէ Ֆրանսան անշահախնդիր ըլլալէ հետք է ու որոնց մասին կը յուսայ թէ պետութիւնները պատշաճ պիտի համարին աւելի մասնաւոր կերպով ուշադրութիւն ընելու: (Շար. շար. շար.)

Պ. Էստուար Վալան. — Պէտք է անոնց ուշադրութիւնը հրաւիրել:

Արտաքին գործերու նախարար. — Բայց Ֆրանսը ու Թուրք վեճին Հայաստանի խնդրը խառնելը, Եւրոպայի անոր միջամտելու իրաւունքը կամ պատահութիւնը տալ էր, բան մը ուրկէ պէտք էր ամէն բանէ առաջ խուսափել: Անոր տեղութիւնը երկունցիւն էր, մինչ անկայտ է թ

այդ վէճը չուտ լինելու բազմը ունէր, եղածին պէս, այսինքն աւագորէն լինելու վերջապէս մեր դժուարութիւնները կրկնապատկել էր հայերուն կացութիւնը առանց ոչ մէկ կերպով լաւակերպելու:

Շատ ստոյգ է թէ—քանի որ չաթաթ առաջ հոս իսկ հաստատած եմ ու արգոյ Պ. Ռուսինէն իստածս յիշեցուց— շատ ստոյգ է թէ այդ կողմէ թիւերն առ չէ որուն վրայ Եւրոպայէն կը խորհէր երբ, Պիւրիկի 61րդ յօդուածով, Թուրքիան պարտաւորեցուց «Հայերու բնակած նահանգներուն մէջ հայկաւոր բախնուրդողութիւնը գործադրելու ու մասնաւանդ Չէրքէզներու ու Քիւրտերու դէմ անոնց ապահովութիւնը երաշխաւորելու» պէտքը:

Ճշմարիտ է— ու արգոյ Պ. Ռուսինէ կրնար զայս սուղցնել, վասն զի այս պատմութիւնը կատարել պէտք ունի չաթաթ—ճշմարիտ է թէ երբ պէտք եղաւ վճարելու որոշել այն պարագային համար ուր Իրանը զոգնած պարտաւորութիւնները պիտի չը գործադրուէին, վեհաժողովը վարանեցաւ: Գումարումներու ատենադպրութեանց ընթերցումը այդ վարանումին պատճառը կը յատնէ: Անկողի է խորհրդարանին բացատրելը թէ վեհաժողովը ինչպէս չուզեց «ընդունիլ թէ իրաւանքի պետութիւնը ստիպուած ըլլայ 61րդ յօդուածին գործադրութեանը օգնելու»: «Իրենց մէջ կարծիքի ծանր անհամաձայնութիւններ զոյսնելու» պայծառ վախը պետութեանց նոյնիսկ արգելեց «հարկաւոր պարագային ազլուպէս ոյժի գիծելու յանձնարարութիւնը», նոյնիսկ կարելի չեղաւ դիւանագիտութեան հաւաքական մէկ գործունէութիւնը պայմանագրել: Վերջը վերջը համաձայնեցան յայտարարելու թէ զոգնուածները առնուած միջոցներու մասին պարբերաբար պէտք թիւնէրը պիտի ծանօթացնէր, որոնք անոնց կիրաւորութեանը պիտի հսկեն:

Այսպէս, պարոններ, ամէն բան կշռելէ ետք, երեւան կուգայ, ըլլայ անհատական, ըլլայ հաւաքական ազգու գործունէութեանը մը, վախը այն պիտի խնդրենք մէջտեղ հանելու որոնց կարգադրութեանը համար պատրաստուած չըլլանք, ու կամ թէ չի կարծուիր թէ անոնց լուծուած կարելի ըլլայ ստացուիլ, առանց դուք ընդհանուր իրարանցումի (պատերազմի) մը վտանգին: Ո՞վ կարող է 1893ի, 1895ի, 1896ի Հայաստանի ու Պոլսոյ դէպքերուն մէջ այս վտանգը մասը չափել:

Բայց այս դէպքերը նոր կացութիւն մը ստեղծեցին, ու կարելի է հարցնել որ անոնց վերադարձը իրենց բոլոր զանաւորութեանը, յառաջ պիտի չը բերէր, մէջտեղ պիտի չը հաճէր այն հանրակ խնդիրները գործնք իմաստութեամբ հետազոտելու կողմէ: Իրենց վերադարձի սպասելիքն իսկ զանոնք մէջտեղ հանելու հաճախեցին ունիլ ճակատագրական է որ այնպիսի բնակչութիւններ, որոնց ինչքան ունի անպատժօրէն թալանուած կը թոյլատրուի ու որոնք չափ անգամ անպատիւ սպանութեանց, ոճիրներու ինքզինքնին նշանակաւ աւելու պիտի չարտադրուէին, վերջը վերջը պիտի ըսեն թէ ողջ կէտի մը միջոցաւ զին ներքեւ կեանքէ մը առջին բան լուսագոյն է:

Այս պատճառաւ, այնքան մարդկութեան որքան ընդհանրապետութեան համար, վերջին տարիներու մէջ Ֆրանսան ջանաց—ու արգոյ Պ. Ռուսինէն զայդ լաւ գիտէ—առաջը առնել այն պիտի չարքներու որոնք այնքան աւելի քաղաքագէտներու միտքը զրա-

ւելու արժանի են, որքան հանրային փաղձմանքը հետզհետէ նուազ անտար-քեր կերելու (Շաւ լաւ, շաւ լաւ):

Հոս արդէն ըսի քանի որ չաթաթ առաջ, այն զվառագիտական ճնշումը զոր մէկէ աւելի անգամ Պոլսոյ գործադրեցինք, ու զիս ուրիշ բաներ ալ որոնց ազգուրութիւնը Հայերը իրենք ճանաչան ու հաշակեցին: Թուրքիոյ հետ վերջին վէճը իրենց օգտակար չըլլալէ հետո է, ու առաջինները Հայերը եղան—կը պարտաւորուէր Պ. Ռուսինէն զայն անգիտէ—որոնք կը հաստատեն թէ մեր ցոյց տուած ազգութիւնը կասեցոյց չի առնուած անպատեհներու գործադրութիւնը որոնք կրնան, վերջին ամսու, իրենց զըլ իսկ վրայ կուտակուած էին:

Պ. Կիւրալի Ռուսինէ. — Խօսք կ'ըսէ:

Արտաքին գործերու նախարարը. — Թողէք ինձ ձեզ մէջ բերելու Հայաստանի Հայերէն միոյն երկու տողը, անոնցմէ որոնք վայրերուն վրայ կը գտնուին, ամենէն նշանաւորներէն միոյն որուն անունը չը պիտի ըսեմ, բարձրութեան ու վրէժխնդրութեան զայն չը մտնելու համար:

Ահա ինչ կ'ըսէ այդ հայը, զիմեղով Ֆրանսայի արտաքին գործերու նախարարին:

«Ետտարանները սեղի չունեցան չնորհիւ գնալ անոնք յանդիմանութեանց ու Ֆրանսական կառավարութեան հետ յարաբերութեանց իրարմի պատճառաւ, որուն ազգու ընթացքը ամենէն սաստիկ սպառնութիւնը գործեց»:

Վասնզը վերջապէս հետաքննելու համար, Հայերը, ու անոնց հետ կայսրութեան ուրիշ վայրերու մէջ ուրիշ կեցեքները, պետութեանց միջամտութիւնը կը պահանջեն: Ամեն անոնք որ պիտի հակամարտէին կարծելու թէ ոչինչ աւելի զիւրին է քան այս միջամտութիւնը, թող հաճին Պիւրիկի վեհաժողովոյն պատմութիւնը յիշել: Թող զիս մտածեն այն բազմադիմի, փափուկ, ծանր խնդիրներու մասին զոր այդ միջամտութիւնը կրնայ ալիքները ու սակայն Չինաստանի մէջ իրենց համարաշխ գործունէութեան օրինակը, ուր, հակառակ այնքան խնդիրներու ու պատրուակներու, թիւրիմացութեանց ու գրգռութեանց, պետութիւնները իրենց միտքները պահեցին, կը թոյլատրէ խորհելու թէ այդպիսի ջանք մը իրենց կամէն վեր պիտի չըլլար: (Շաւ լաւ, շաւ լաւ):

Խնդիրը արդէն Սուլթանին իշխանութեան երթալով ու այս կամ այն ցեղերու համար այնպիսի մենաշնորհներ ձեռք բերելու մէջ չէ, որոնցմով իրենց զբաղի ցեղերը կեղեքել կարենային:

Պ. Կիւրալի Ռուսինէ. — Ապրելու մենաշնորհը?

Արտաքին գործերու նախարարը. — Խնդիրը առաջ կ'օժիթ ու ցեղի խառնութեան, կայսրութեան բոլոր ընդհանրութեան համար ազգայնապետ վարչութիւն մը, ու անկողնակալ արդարութիւն մը ստանալու մէջ կը կայանայ: (Շաւ լաւ, շաւ լաւ):

Խնդիրը մասնաւոր կը կայանայ ապահովութիւնը ստանալու մէջ, բայց մը ու ինչ կարկառոր չէ Թուրքիոյ կեանքին, որքան Եւրոպայի հանդարտութեանը: (Շաւ լաւ, շաւ լաւ):

Ձեռք բեր թէ քիչ կարելու է այն կերպը որով պետութիւնները միջամտել պարտաւորուած պիտի կարծէին: Բայց եթէ միաբան Սուլթանին զիմեն կամ նախաձեռնող համարեն առանձնապէս անոր խօսիլ, իրենց լիզու ան-

տարակոյս պիտի հասկցուէր եթէ զիրենք բաժնելու ամեն յոյս փարատելու համար յայտնէին միարան համաձուլ մը կամ որոշում մը:

Իմ համոզումովս, քաղաքական բարձր նախապետութեան որքան մարդկային համաբաշխութեան գործ մը պիտի ըլլար այդ: Ու այսօր ոչ ոք կրնայ խորհիլ թէ Ֆրանսան որ մինակ կրցած բոլոր զիմեղները մինակ կրնէ, պատրաստ չըլլայ ետահապին անոր գործակցելու, համոզուած ըլլալով թէ Թուրքիոյ անկեղծ բարեկամ մը կըլլայ անոր յիշեցնել որ երկիր մը երկարօրէն անպատեհ կերպով չը փճացներ կամ փճացնել թող չի տար իր յատուկ գոյութեան պատճառները: (Շաւ մը նշանակաւոր վրայ ծախսահարսիւններ):

Նախագահը. — Խօսքը Պ. Ռուսինէն է:

ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ՊԱՇՏՈՆԱԹԵՅ

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՍՈՑԻԱԼԻՍՏՆԵՐԸ

Ֆրանսայի սոցիալիստները իրենց գործունէութեամբ, գիտաւորապէս բաժնուած են երկու խումբի— Ժոզէֆիստներ և Կէրիստներ: Առաջին խմբի պարագլուխն է Ինքը Ժոզէֆ Ժոզէ, իսկ երկրորդ խմբի առաջնորդներն են Կէտ և Լաֆարգ, Ֆրանսական բանտարկան կուսակցութեան երկու փոքր աստղերը:

Կէտի և Ժոզէի մէջ վերջերս երեւան եկած անհամաձայնութիւններն ու վճարանութիւնները սոցիալիստական սկզբունքներու մասին չեն, այլ բաները դասակարգի ձեւերով քաղաքական իշխանութիւններու նուաճման համար, ձեռք առնուած գործունէութեան եղանակներու ընտրութեան մասին են:

Ֆրանսական բանտարկան կուսակցութիւնը, իբրեւ ամբիջական գործ կաշխատի արդէն քաղաքականութեան իշխանութիւններու և օրէնսդրական ժողովներու յաջողական նուաճման համար, որն ուրիշ կերպով չըլլար, բայց եթէ պրօլետարիատի տնտեսական և քաղաքական կազմակերպութեամբ, բանտարկապետութեան ֆիզիքական և բարոյական վերածախսմամբ նոյն այս ծրագրով կը գործէր նաեւ Ժոզէ պարլամենտի մէջ 1897ին, իբրեւ յարմօյի պատգամաւոր: Բայց պետութիւնը տապալելու համար, կայսերականներու և անոնց հետ միացած առհասարակ միւս ունեւորները կուսակցութիւններու դաւադրութիւնները մէջտեղ եկան, երբ Տրէյֆուսի խորհրդի կրկին ալ ծարճուեցաւ, այն ատեն սոցիալիստները ընդհանուր թշնամիի զուլիւր շախմատի համար միացան հարստապետական հետ: Սոցիալիստ Ռիւսսինէն ձեռք առնաւ բուրժուա վարժապետական սոյի, սակայն այդ դաշնագրուածութիւնը յայտնի պայմաններու վերայ կ'ընդունեցաւ, և ատիկայ փա-

մանակաւոր դաշնագրութիւն մըն էր, որովհետեւ առանձին սոցիալիստի մը բուրժուական նախարարութեան մէջ մտնելը, քաղաքական իշխանութիւններու նուաճման համար, բնական և օրինաւոր սկզբնաւորութիւն մը չէ, այլ բացառաւոր գործադրութեան ստիպողական միջոց մըն է:

Բացառիկ քաղաքական կացութեան մը հանգէպ Ֆրանսայի սոցիալիստները ստիպուեցան, իրենց բուրժուա և դասակարգային կրօնի պահանջներուն հակառակ, միայնակաւ վտանգաւոր մերձեցում ունենալ բուրժուա կուսակցութեան հետ, բայց տախիւ պէտք չէ ընդհանրացնել ամեն պարագայի համար:

«Սակ սոցիալիստի մը բուրժուա կառավարութեան մէջ մտնելն, մարտնչող պրօլետարիատը մեծ բարիքներ չի կրնար սպասել, իսկ այն ատեն երբ սոցիալիստ նախարար չի կրնար անկախօրէն իր կուսակցութեան շահերը պաշտպանել և անողորմի գործիք կը դառնայ բուրժուա կառավարութեան ձեռք, կամ երբ կազմակերպուած կուսակցութիւնը կորուչէ որ այդ նախարարութիւնը յայտնի կերպով կողմնակից է դրամադիւրի և աշխատանքի մրցում, այդ պարագային սոցիալիստ նախարար պէտք է, նոյնիսկ ամենաժաւորահոգ պարագաներու մէջ, հրաժարի իր պայտօնէն, որպէս զի քաղաքական և խառնակութիւն յառաջ չգայ բանտարկան կազմակերպութիւններու մէջ»:

Միջազգային սոցիալիստական հինգերորդ համաժողովը, որ տեղի ունեցաւ 1900 սեպտ. 23ին, յիշուած եղանակեցութեան հաստատարի դրուած «հասարակական իշխանութիւններու նուաճումն և դաշնակցութիւնը բուրժուա կուսակցութեան հետ» հարցի նկատմամբ, և տալարկեց որ Ֆրանսայի սոցիալիստները, յառնուի սեփականազօր կառավարի վրէժի լաւօրութեան, միացած ուժերով յոռի տանին իրենց դասակարգային պատմական կռիւը, տիրապետող բուրժուազիայի դէմ:

Որպէս Միլլիւանը չի հրաժարու նախարարութեանէ, անկախ շարունակեց մնալ վարժապետական սոյի նախարարութեան մէջ, ոչ թէ իբրեւ հաւատարմատար իր կուսակցութեան պահանջներուն, այլ իբրեւ մի պաշտօնեայ, ուր կրկին զրգուեց մարտնչող պրօլետարիատի զայրոյթը:

Ժոզէն չը դադարեցաւ Միլլիւանը պաշտպանելէ, որով բանտարկան կազմակերպութիւնները սկսեցին չի չքով նայիլ դէպի Ժոզէֆիստները, և Ժոզէն սոցիալիզմի տղան իր անքնիշխանութիւնը:

Երկու տարին կը կորգորդուի Միլլիւանի սոցիալիստական վեցերորդ համաժողովը, ուր ի հարկէ այս հարցերը իրենց վերջնական լուծումը կատարեցին:

Խ. ԴԻՄԻՏՐՈՒՆ

Առ վեր. Կարգադիր Յանձնաժողով
Յոթնական հանդիսի

1701-1801

Ի վե Եսիկ Ս. Ղազար

Երջանկայիշատակ Միխիսար
Արքա հոր գեղակերտ մեղակին
առթիւ որով պատուէք էք զիս.
հաճեցէք ընդունիլ իմ ամենախո-
րին շնորհակալիքս:

ԱՐԱՍ ՍԻՆԱԿԱՆ

Պոստագ. 20 Յունուար 1901

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Հայ. Յեղ. Միութիւնը իրա-
գործելու նպատակով և «Հայ. Յեղ.
Միութիւն» Յանձնաժողով», «Ժո-
ղովդային Միութիւն Հայոց»,
«Հայ. Յեղ. Միութիւն Մասնա-
ճիւղ» անունով կազմուած բոլոր
մարմինները նախօրոք ընդհանուր
համաձայնութեան մը համեմատ
վ. քաղաքի մէջ ընդ. պատգամա-
ւորական ժողով գումարելով ի մի-
ջի ալլոց տուաւ հետեւեալ որո-
շումները զորս անհրաժեշտ կը
տեսնենք յայտարարել ի գիտու-
թիւն ժողով. դին.

1. Վերոյիշեալ անուան տակ
կազմուած բոլոր մարմինները
Պատգամաւորական ժողովի որոշ-
մամբ, առանձին «Հայ. Յեղ. Միութեան
Յանձնախումբ» քաղաքի
կը կոչուին:

2. Յանձնախումբերու նախկին
կնիքները Յունվար 15էն սկսեալ
կորսնցուցած են իրենց զօրութիւ-
նը, որոնց փոխարէն Պատգամ. ժո-
ղովի կողմէ պատրաստուած նոր
կնիքներ կը տրուին՝ համաձայն
նախընթաց որոշման:

3 Տիար վ. Թորգոմեան ժողովի
վրա ընտրութեամբ կազմակերպու-
թեանց լիազօր ներկայացուցիչ
կարգուելով, ու է բանակցութեան
համար պէտք է դիմել իւր հաս-
ցէին՝

Mr V. Torcomian
Poste Restante L S-le Roustchouk
Ի Դիմաց Պատգամ. ժողովոյ
Բարսիլազար Նախագահ
Զարմայր Կայծիկ Հայկունի

ՆԱՄԱԿ ԽՄԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ

... Խմբագիր.

Հաճեցէք ձեր յառաջիկայ մո-
տաւոր թիւերէն մէկուն մէջ հրա-
տարակել հետեւեալը:

Վերջին անգամ փէշուէն վերա-
դարձիս Նիկոբոլի մէջ հանդիպե-
ցաւ մի քանի տղայանոց, բոլորն
ու գրեթէ վերջին գաղթականնե-
րէն, որոց Լէ ցաւօք սրտի լսեցի հե-
տեւեալ անախորժ պատմութիւնը:
96թ գաղթականներէն Ակնայ Մեծ
Արմտան գիւղացի Պետրոսեան
Խաչիկ անունով երիտասարդը,
արհեստագ սփռիչ, որոշած է ա-
մուսնանալ օրինակելի անցեալէ մը

զուրկ պուկար բնտանիքի մը պ. ա-
կանով աղջկան մը հետ: Տեղայն
աղջկայինք այս լուրը տանելուն
պէս կուզեն ամեն կերպով սխա-
տիլ առաջըք առնելու հ մար սոյն
անխոհեմ երիտասարդի բռնած
սխալ ընթացքին, սակայն չեն
յաջողեր. երիտասարդը կը մերժէ
լսել իրենց և նոյնպէսով անգրդ-
ուելի կը մնայ իր որոշման մէջ,
Ըստ որում այցելութենէս 5—6 օր
առաջ նշանուելու գործողութիւնը
արդէն կատարուած իրողութիւն
մըն էր:

Ոսկայն կոնգրեսանով իւր ո՞ր
պուկար քահանան պիտի համար-
ձակի պատկի արարողութիւնը կա-
տարել երբ կը պակսին պաշտո-
նարան վաւերացումներ յիշեալ
երիտասարդին ամուրի ըլլալը հաս-
տատու. մանաւանդ հրապարակի
վրայ չըլլող զրոյցներուն նախընթաց,
սոյն երիտասարդը արդէն անգամ
մը ամուսնացած է եղբի հայրե-
նիքը. թէ ինքը և թէ իր մէկ
համագիւղացին անցեալ տարի ա-
սանկ զրուցեր են, սակայն զժառ-
դարար նոյն հայրենակիցը հոս չի
գտնուիր հիմակ:

Արդ, յանուն աղջկային արժանա-
պատուութեան հրապարակու կը
խնդրեմ Արմտանցի աղջկայիններէ
որոնք՝ եթէ զիտեն թէ այդ խա-
չիկ Պետրոսեանը արդէն ամուսնա-
ցած է՝ թող հաճին իրաւունքի Պատ.
խմբագրութեան միջոցաւ վկայել
Նիքոբոլի պուկար կրօնագետին
ուղեւ. Բայց պէտք է վկայու-
թիւնը փութացնել որովհետեւ կի-
մանամ թէ քիչ օրէն պատկի ա-
րարողութիւնը պիտի կատարուի
եղբի:

ՃԱՄԱՐՈՒՄԻ ՄԸ

Դիտ. Խմբ. — Քանի որ պուկը
քիչ օրէն պիտի կատարուի, վկա-
յութիւնը չուղացնելու համար,
մենք եւս կը խնդրենք իրողու-
թեան տեղեակ Արմտանցի անգա-
յիններէ որ փոխանակ մեր միջո-
ցաւ վկայելու, իրենք նամակ գրեն
ուղղակի Նիքոբոլ հաստատուած
հետեւեալ աղջկայիններէ միոյն,
որոնք ազնուութիւնը պիտի ու-
նենան անշուշտ ստացած նամակին
անմիջապէս պէտք եղած տեղը
ներկայացնելու:

Տիար Տիգրան Ասիկեան Նիքոբոլ
» Գալուստ Խաչատրեան »
» Լեւոն Զ. Ալեանասեան »

ԱՂԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Բազմապէս խմբագրութիւնը
իր հրատարակած Որոշումի հա-
տիքէն 100 ֆրանք եւս զրկած է
կիպրոսի Աղգ. Ուրմնոցի վարչու-
թեան: Այս որոշումը համեմատ
տպարան մը բացած է:

— Տ. Թումանյանի նախաձեռ-
նութեամբ ի Լոնտոն քանի մը
տարիէ ի վեր հաստատուած «Հոյկա-
կան տուն» անուն որբանոցի աշա-

կերտները ՊԱՏԱՆԻ անուն ամա-
թերթ մը հրատարակել սկսած
են, որուն տարեկան բաժնեգինն
է 3 ֆրանք:

Պատանիի պարունակութեան
գէլ խիստ քննադատական մը ե-
կած էր մեզ. բայց մենք զայն
չի հրատարակեցինք, պատանի իրմ.
բազիրները իրենց առաջին քա-
լին մէջ չի վճատեցնելու համար:

Հասցէն՝

Rédaction du «Badany»
Chigwell Essex

(England)

London

— Եզրագրութիւն հեղագրած են Կ.

Պոսայ Պատրիարքարանը թէ ա-
ռաջնորդ Տ. Թովմէի Եպս. Սյ-
վազեան մահամբձ հիւանդ վի-
ճակի մէջ է:

— Ստացուեց Գեղարմի 1902
փետրուար 1 թուակիր 2 թիւը,
որ գեղեցիկ տպագրութեամբ կը
պարունակէ ի մէջ ալլոց հոգեւոյս
Հայր Արշանի տասնէ աւելի լու-
սանկարներ ալլազան դիրքի և
ժամանակի մէջ քաշուած, այսինքն
իր երիտասարդութենէն մինչեւ իր
մահարձանը: Իսկ այս 2 թիւին
զրական պարունակութիւնն է՝

Հասկարայտարիւն. — Գրուած
Հ. Ս. Երեմեանէ:

Հ. Ղեւոնդ Արշան. — Կենսա-
գրական երկար յօդուած մը զըր-
ուած Հ. Թովմ. վ. Թորոսեանէ:

Նշանաւոր հանգուցեալը 1901
տարւոյն:

Գեղարմի այս վերջին թիւէն կը
տեղեկանանք նաեւ թէ հոգեւոյս
Հայր Արշանի 41 կտոր տպեալ
գործերէն զատ, հետեւեալ գոր-
ծերը տպագրելի կը մնան.

1. Պատմութիւն Հայ Վանօրէից
յիտալիա եւ յիւրոպա:

2. Հայաստան նախ քան զՀայաս-
տան մինչեւ ցՄեծն Տիգրան:

3. Յիշատակարանը հայ գրչապագայ:

4. Կողակք Ս. Գահաւայապետաց
առ Հայս եւ Կաթողիկոսաց առ Գա-
հաւայապետ:

5. Ստացուեց Տեղեկագրութեանց
Հայաստանի:

6. Հայկական 8 հատոր, հաւա-
քումն եւ արբերք հայ պատմութեան
եւ մատենագրութեան:

7. Այլ եւ այլ մանր գրուածք:

8. Կրօնական գրութիւնք: Եւ այլն,
եւ այլն:

— Եւսմէն ստացուած երեք նամակ-
ներ մեզ կը տեղեկացնեն թէ տեղւոյն
աղջկայն գործելու մէջ խռովութիւն
յարուցանող 2—3 Իսլամականներ
արտաքսուած են տեղւոյն ընթերցա-
րանի վարչութիւնէն իրենց խառնա-
կիւնք: Այս պարտաւորան անձնական
հաշիւներէ մղուած եւ առանց վարչու-
թեան պիտակցութեան պաշտագողի
կերպով ընթերցարանի սեղանին վը-
րայէ Իրաւունքի մէկ թիւը զրկանա-
ռ վրան «մերժուած» գրելով եւ զըր-
կած էին: Մենք արդէն ընթերցարա-
նի վարչութեան խորանջք թերթը
ձրի կը շարունակենք, բայց երբ «մեր-
ժուած» բառը եւս եկած թերթին վրայ
տեսանք, առաքումը զադրեցուցինք:
Այժմ ընթերցարանի վարչութիւնը
պաշտօնագրէս մեզ նամակ մը գրելով,
ցաւ կը յայտնէ գործուած խաղա-
խութեան համար ու կը խնդրէ կէս

քաժնեգնով Իրաւունքի առաքումը շա-
րունակել:

Ստացուած նամակները կիմացնեն
նաեւ թէ այդ արտաքսուած խմբակը
մտադիր է զատ գիւղ մը հաստատել:

Կը ցաւինք որ այս կարգի անձեր
անձնական հաշիւներու համար իրենք
իրենց Դաշնակցականի գոյն տալով,
փոխանակ միութեան աշխատելու ան-
միաբանութեան սերմեր կը ցանեն հոս
ու հոն:

— Տիար Գ. Սահաթեան հե-
տեւեալ պաշտօնական ընկալագիրը
ղրկած է մեզ հրատարակելու
խնդրանք:

Արքեպիսկոպոսարան Կարնոյ
Ընկալագիր

Երկրաշարժի հայ արկածելոց
ի նպաստ յանձնաժողովը Մեծ.
Արքեպիսկոպոսարանի հետ. Սահաթեանի
հետ միասին Մեծ. Գալուստ
էֆէնտի Սահաթեանէ 28 օսման.
ոսկի ստացաւ իւր 1901 դեկտ.
17 թուակիր գրութեանը համա-
ձայն, եւ կուտայ սոյն ընկալագիրը:
Կարնոյ, 4 Յունվար

Երկրաշարժի Արկածելոց

Յանձնաժողով

Նախագահ Զ. վրդ. Տէր Եղիսեան
Ատենապետ Ա. Միխիլեան
Ատենապետ Մ. Մկրտչեան
Գահապետ Փաւստոսեան

(Կնիք) Արքեպիսկոպոսարանի Կարնոյ

Մեր մօտ մնացած 39,35 լէվի
փոխարժէքը մէկ ու կէս օսմ. ոսկի
զրուեցաւ Կարնոյ որ վճարուի սոյն
Արկածելոց յանձնաժողովին:

Գ. Ս.

— ՎԱՐԺԱՊԵՏ ԿՈՒՋՈՒԻ. — Պու-
կարիոյ հայ վարժարաններէ միոյն
մէջ պաշտօնավարելու համար կը փըն-
սարուի ուսուցիչ մը, որ կարող ըլ-
լայ դասախօսել Հայերէն, Ֆրանսե-
րէն եւ ուրիշ մէկ երկու առարկաներ:
Ամսաթուղի զոհացուցիչ:

Փափաքողը պէտք է դիմէ խմբագ-
րութեանս:

ՈՒՇԱԿՐՈՒԹԻՒՆ

Նկատելով թէ երբեմն անորակելի-
նեք մեր բաժանորդներու ոմանց թեր-
թը ձեռք առնելով, վրան մերժուած
կը գրեն ու բօսթին կը յանձնեն, եւ
մենք մերժուած բառը տեսնելով թեր-
թին առաքումը կը զադրեցնենք: մինչ-
դեռ քանի մը օր վերջ նամակ կը
տանանք բուն բաժանորդ եղող ան-
ձերէն որ ցաւ կը յայտնեն թէ ինչո՞ւ
թերթը չենք զրկել: Այսպէս եղած է
Եւսմէնի Հայ. Ընթերցարանին, Պալ-
լըզ Տ. Կ. Ղազարեանի եւ Պուրէշ
Տ. Թ. Տէրմարկոսեանի թերթերուն:
Այս պարագան թէեւ մեր հակառա-
կորդներու ամեն խարդաւանքի ընդու-
նակ լինելը կը բացատրէ, բայց մի-
եւնոյն ատեն մեր երբեմն բաժանորդ-
ներու թերթերուն ընդհատման պատ-
ճառ կը ըլլայ:

Ուստի կը յայտարարենք թէ Իրա-
ւունքի բաժանորդներէն ով որ տեղա-
փոխութեան կամ ուրիշ ու է պատ-
ճառով թերթին առաքումը ընդհատել
տալ ուզէ, յետ այսօրիկ պարտի երկ-
տողով մը մեզ խմացնել: Առանց նա-
մակի մերժուած թերթերը չենք դադ-
րեցնել:

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱՏԱ ԱՆՎԱԼԸ ՀԱՉՐԵՆ

Գարիունու մուգ մալիմ օլտը-
ղը իւզրէ, պիւր գաչ հափթատան
պէրու մուխթէիք բարթիւնը ը-
յիսլէրի եւքտիկէրինի թաադիպի-
տէր սուրէթտէ շէհրտէն շէհրէ
կէզէրէք քէնտի թարափտարը-
նա թազվիթ վերմէքտէ վէ ու-
զուն նութզար իւէ բուկրամարը-
նը էհալիյէ իյզաչ էնվայի վատ-
լար վէ եալտըղը հապար իւէ ու-
մըմըն թէվէտուհընը գազանմաք
վէ եազըն կիւնէրտէ իծրա օլը-
նաճագ ինթիխապաթտա էհալիին
էքսէրիյէթի արասը իւէ մէպուս
ինթիխապ օլընմաք զայրէթիտէ
պուլընըյօրլար: Պու տէրէճէ սա-
յու իգտամաթ իպրազ իտէն զէվա-
թըն ասըլ մագսէտլէրի էկէր նա-
լընը վարաւնէրվիյիք վազիֆէի
մուգատտէսի իծրա իթմէքտէն
իպարէթ իսէ, տօղրուսը բէսէնտ
իթմէքտէն վէ «պրազ» տէմէք-
տէն պաչգա հիչ պիւր իթիւրազը-
մըզ պուլընմայաճագ տրի Ֆազաթ
մէզքիւր բարթիւրալըն ասըլ
մագսէտլէրինի թէֆթիւ իթմէք
վազիֆէիք խարիծիտէ պուլըն-
տըղընտան, նութզարտան չըգան
նէթիճէլէրի պուրատա զիքը իթ-
մէքէ իգթիֆա իտէրիք:

Աւերէն իսթէֆա իթմիչ օլան
վիւքէլա ըյիսի Ս. Գարալէլօֆ
կէչէն կիւն շէհրիմիդտէ իրատ իթ-
տիկի նութգա պիւր սէնէ էվէլ
սէօյլէմիչ օլտըղը սէօյլէրէ մու-
խալիք օլտաք տէմիչ տիր «հար-
պիյէ պիւտճէմիդտէն պիւր սանթիմ
զըբմաք միւմքիմ տէկիւտիր. զի-
րա Պուլկարիայա հէմհիւտուտ օ-
լան հիւքիւմէթլէրին ահվալը հա-
րէքէթի անլէրի պիւզէ տօսթ կէօս-
թէքմէյօր, Սալիյէճէ օլան միւ-
զայէգէմիք, սէօզ անլամաչ պօրճ-
լարմըզ հէր հալտէ եհսի պիւր
իսթիգրազ իթմէյէ պիւզի մէգպուր
իթմիչ տիր: Նիհայէթ հիւքիւմէ-
թի իֆլատան գուրթարմաք ի-
չիւն, Պուլկարիայա էն խափիֆ
մագարալթը կէօրիւլէն իթիւթիւն
մօնօրօլըն գարչըլըք կէօսթէրէ-
րէք բարա ալմագտան պաչգա հիչ
պիւր շարէմիք եօգտըր: Գէզա Ս.
Գարալէլօֆ Պուլկարիայա միսա-
ֆիւր սալըլան իսլամարտան ապէր
ալմագտան իսէ պէտէլի ալքէրիյէ
ալընմասընը մուրաճաճ կէօր-
միւչ տիր:

Սլմանպօլիստ բարթիւնին
ըյիսի Ս. Բէթքօֆ տախի պու-
չարչամպա կիւնիւ շէհրիմիդտէ ի-
րատ իթտիկի նութզընտա իս-
թիգրազըն լապիթ իգթիւլալը օլ-
տըղընը թէէքիտ իթմէքլէ պէրա-
պէր, «քիմքի պիւր իսթիգրազ
Պուլկարիայա չու պիւրհանը մա-
լիյէտէն գուրթարապիւրիմ տէր
իսէ եալան սէօյլէմիչ վէ էհալիի
ալտաթմըչ օլտը» տէմիչ տիր:

Հիւքիւմէթի հազըրէին եանի
Յանքիւթիլէրին հէր հալտէ իս-

թիգրազ իթմէք վէ իթիւթիւն մօ-
նօրօլընը միւմքիմ օլտըղը գառար
տաճա խափիֆ շարթլարլէ մէվգըի
իծրայա վազ իթմէք մագսէթիտէ
պուլընտըղընը տէֆաթլէ եազըլ-
մըչ տըր:

Իչթէ՝ Գարալէլօֆիսթ, Յանքօ-
վիսթ վէ Սլմանպօլիսթ բարթի-
լէրի իսթիգրազ իչիւն պիւր տէրէ-
ճէ հէմէֆեար պուլընտըղընը,
եանի չու գառարքի՝ իսթիգրազըն
իգթիւրազընը իթիւրաֆ իթտիքլէ-
րի հալտէ, պուլկարա էն զըտտէֆ-
քեար պէյան իտէն Նաքօտնեաք
Քանի Սլմանպօլիսթ բարթիւրալա-
րը տըրլար:

Պուլկարըն շինտիքի ըյիսի Ս.
Կէչէֆ կէչէն կիւն շէհրիմիդտէ
սէօյլէմիչ օլտըղը նութգա՝ իթիւ-
թիւն մօնօրօլընը գարալը վէ իս-
թիւրազըն իգթիւրազը իտիւկիւնի
վէ Պուլկարիանըն պօրճարընա
պէտէլ գարչըլընը պուլընտըղընը
պէյան իթմէքտէն պաչգա,
Սերպիւնըն 400 միլիոնտան զի-
յատէ պօրճը պուլընտըղը հալտէ
իֆլատ իթմէթիկիւնի, վէ իթիւ-
քիա իթիւթիւն իթիւրիւն շարթ-
լարը պուլկար մօնօրօլընը շարթ-
լարընտան տաճա խափիֆ օլտը-
ղընը սէօյլէմիչ տիր: Ս. Կէչէֆ
չու զիքը իթտիկիմիք վէ տիկէր
պիւր թագըմ իթիւրազալընը բա-
զամարլէ վէ մանթըգա միւնաթիպ
թարգտա թաաաաա իթմիչ օլ-
մալըն, հազըրուսըն զիւնիւնի պիւր
տէրէճէ թէսվիւր բտէպլիմիչ, վէ
նիհայէթ տէմիչ տիր քը, չու
սըրա պուլկարիանըն միւնթաճէլ
վէ մուալագտա պուլընտան 63 մի-
լիոն ֆրանքլըք պօրճարընը իթ-
էլիւր իթմէք վէ գարչըլմագ ի-
չիւն պէօյլէք միւնթըլալթ եօգ
տըր: Պուլկարիան մաաաա՝ թագ-
սլիթլէ էօտէնմէքտէ օլան 203 մի-
լիոն գառար օլան պօրճար մաճ-
սուպ, հէր սէնէ 30 միլիոն ֆր-
պիւտճէտէն թաաաաա օլընմագտա
տըր: Եանի Պուլկարիա իֆլատ ի-
տէճէք պիւր հալտէ պուլընմայօր
տէմիչ տիր:

Բառըսալիսթլէր (իւպէրալ) տա-
խի պիւր տէրէճէ Սլմանպօլիսթ-
լէրին էֆքէչարընը թաաաա իթ-
մէքտէ պուլընտալըն, Ս. Բա-
ռըսալիսթ պիւրիւն քէստի թա-
րափտարլարընա եազտըղը պիւր
պէյաննամէտէ՝ քէստլէրիսի մօ-
նօրօլը գապուլ իթմէյէն պիւր տի-
կէր բարթի իւէ միւնթէրէքէն չա-
լըչմալարընը թագսիյէ իթմիչ
տիր: Գուրպէք

ՀԱՎԱՏԻՍՍԹԸ ԲՕԼԻԹԻԳԻՅԷ

ԹԻԻՐԳԻՍ

Բուս Բաթրիգի վէ Պապը Ալի
պէյնիտէ իսթիլաֆ վէ սօվաչ-
լըք կիւն պէ կիւն արթմագտա
տըր: Պուլկարըն ասըլ սէպէպի Բաթ-

րիգիւն մէմուրիյէթիւնի վէ սէլա-
հիյէթլէրինի թաաաա իտէն ֆէր-
մանըն թէէլիւր օլմասը տըր:
Պապը Ալի Բուս Բաթրիգհանէսինէ
էօթէտէն պէրու ֆէրմանլար իւէ
վէրիմիչ օլան իմթիյալաթ վէ
սէլահիյէթլէրի թանրմագ իսթէ-
մէմիչ տիր: Պու մէսէլէնին աղբը-
լաշաճաղը Ստանպօլտան թաաա
պիւրիւրիմիչ տիր:

— Իթալիսիւն թարապուսը
Ղարպը գապլթ իտէճէկիւնէ տայիւր
թիւրք հիւքիւմէթի էնտիչէտէ
պուլկուսուպ, մէճլիսի վիւքէլա կէ-
չէն բէրչէմպէ կիւնիւ պիւր իծ-
թիմա, թարապուսըն մուհաֆա-
զասը իչիւն օրտուսըն թէչքիւի,
թօրճը ասթըրլէրին արթըրըլմասը
վէ եհսի թօրլար սըբարըչ վէրիւ-
մէսինի գարարա ալմըչ, վէ պու-
գարար Սուլթանա թագտիմ օլը-
նարագ իծրասընա իրատէ սուտուր
իթմիչ տիր:

— Սէլանիք վիւլայէթի տախի-
լիտէ Գօլիցա քէօյլէնտէն գօմի-
թա օլմագ թէօհմէթի իւէ 50
լարիսթիյան տէրտէսթ օլընուպ
Սլմանպօլա կէթիւրիմիչ օլտըգ-
լարընը պիւր եուսան կազէթասը
եազմըչ տըր:

— Սէսմուսթա կէօրէ, կէնճ
թիւրքլէրին մէճլիսի ումուսիսի
Բարիստէ թէճէմիւր իթմիչ օլտալ,
Սիտհալթ բաշատան թէէսիս օլը-
նան գանուսըն էսապիւնի իծրա օ-
լընմասընը իվրօբա տէէլէթլիւն.
տէն թալէպ իթմէք գարարընը
վէրմիչէր, Ֆազաթ էրմէնի մէ-
պուսլար մէզքիւր գանուսըն ահ-
քեամընը էրմէնի միլլէթիւնին հու-
գուգընա միւլթալըք օլմաղըղը
սէպէպլէ մուխալիֆ էֆքիար պէ-
յան իթմիչէր:

ԹՐԱՆՍՎԱԼ

Խալը վազըթտան պէրու Լօրտ
Գիւնէրին՝ Պօէր ժէնէրալը Տէվէ-
թի էլէ կէչըրմէք իչիւն գուրտըղը
բըլանլար թէգրար պօշա չըգըչ
տըր: Ինկիլիզ սիւվարիլէրի Տէ-
վէթի թաաաա իտուպ փետրվար
ճաա անը հէր թարափտան իհատէ
իտէրէք, եօրկիւն հալտէ պիւր
չուգուր իչիւնտ սըգըչտըր-
մըչլար: Ֆազաթ գահրման գա-
պիւթ մէվգըսընը թէհիւ-
քէսինի թէրք իտէրէք, մայիթիւն-
տէ պուլընտան ատէմլէրէ տաղըլ-
մագ էմրի վէրմիչ, վէ քէնտիսի
տախի կիճէսին գարանլըղընտան
իսթիֆատէ իտէրէք, հայվան սիւ-
րիւլէրի իչիւնէ ալթըլուպ տիւչմա-
նըն գօրտօնընտան կէչմիչ տիր:

Պու միւսաւտէմէտէ Պօէրլէրտէն
283 քիւի էօլիւ, եարէլի վէ եհսիւր
տիւչմիւչ, վէ 700 ալթ ինկիլիզ-
լէրտէն միւսաւտէրէ օլընմըչ օլտը-
ղընը ֆիւնիւր պիւրիւրմիչ տիր:

— Ճէնուպի Աֆրիգատան ալ-
տէթ իտէն պիւր վաթ Լօնտրատա
իւրաղը նութգ իտէրէք, Պօէրլէ-
րին մէյտանը մուհալէպէտէ պու-

լընան գուլվէթիւնի չու եօլտա
կէօսթէրմիչ տիր: «Պօէրլէրին
80-90 վօմանտանը օլտալ, պու-
լարտան հէր պիւրիւն մայիթիւնտէ
իքիւրէր եիւզ ճէնկճի պսլընըյօր»
տէմիչ տիր:

— Սլզուս միւտտէթպէն պէրու
23 գօլ տաքէր Տէվէթի թաաաա
իթմէքտէ՝ օլտըղընը խիւաֆընա
օլարագ, պու տէֆա թէքրար եա-
գայը գուրթարմըչ օլտըղընտան
տօլարը ինկիլիզ կազէթալարը հէմ
թաաաալա վէ հէմ թէէսիւֆ պէ-
յան իթմէքտէ տիրէր:

Չ Ի Ն

Գանթօնտան պա թէլէկրաֆ
պիւրիտիկիւնէ պիւնաէն, խրիս-
թիյանլարա զըտտ օլան Չիւիլիւր
Ֆիայտօնտաքի արման միսիօնէր-
լէրին էպիւրիլէրինի եազմըչլար-
վէ միսիօնէրլէր կիւն հալ գաչուպ
ճանլարընը գուրթարապիւրմիչէր:

ԹԱՏՐՈՆ ՍԱՆԴՐԱԼ

Յառաջիկայ հինգշաբթի գիւնիւր
տեղոյս հայ երիտասարդուիւնը
պիտի ներկայացնէ «Սաանոյ Ա-
պըստամբուիւնը» անուն ողբեր-
գուիւնը, 5 արար և մէկ պատ-
կեր:

Խիստ ծիծաղաշարժ գաւնչտ մը.
Գիւնէր. — Ա. կարգ 1.50 ֆր.
Բ. կարգ 1 ֆր. Գ. կարգ 50 ան.
Հայ երիտասարդուիւն

ԾԱՆՈՒԹԻՐՔԵՐ

ՆՈՐ ԵՐԳՐԱՆ կամ ՄՐՄՈՒՋ ՀԱՅ-
ԿԱՅԱՆ: Այս երգարանը Բ. անգամ
տպագրուելով աւելի ճոխացած ու բա-
րեկիւսուած է, և հակառակ գոյն
աժանութեանը կը պարունակէ ազ-
գային հին և նոր գրքի՛ն բոլոր եր-
գերը:
Գին 1 Ֆր.

ՆԵՏԱ կամ ՄԱՄԻՍ ՊԱՏՄԱԾԸ,
Պուլկարիոյ աղաաթիւնէն առաջ
Պուլկար ժողովուրդին թուրքերէ կը-
յած տառապանքները ու անոնց նիստ
ու կացը կը պատկերացնէ:
Գին 50 ՍԱՆԹ.

ՀԱՅՐԵՆԻՔԻ ՉՈՂՆԵՐ. Պատկեր մը
Ճաճկահայաստանի իրական կեանքէն,
դրեց Ղ. Նահապետեան:
Հիւլիս Գին 1 Ֆր.

Այս գիրքերը ստանալու համար
պէտք է գրիմի Իրաւունքի խմբագրու-
թեան, բօսթի ծախքը 10 ալան
սանթիմ միտտեղ զրկելով. իսկ գիւ-
քերու արժէքին համար, եթէ ուրիշ
գիւրուիւններ պակսին, կընդունուի
նամակադրօյմ 10 Ս/Ո գիւլով:

ՆԵՐԿԱՐԱՐ

Վ. ՍԹՈՅԻԼՈՅ ԵՒ ԻՎ. Մ. ԲՕՐՈՅ
Ռուսնոց

Ամեն տեսակ լաթեր ներկելու և
մաքրելու այս գործարանը իրեն վառ-
նայի դործակատար ընտրած է Մ.
Բէթի Կլուշքօֆ, որ կը գտնուի քա-
ղաքապետութեան պարտէզին դիմացի
«Վալամիտ» տպարանը:
Մետաքսէ, բուրգէ և բամպակէ
ամեն տեսակ զգեստներ շատ մաքուր
և հաստատուն գոյներով կը ներկուին:
Ներկուչէք չափաւոր է:

Одговорникъ Н. Драгулевъ

Печ на Хр. Н. Войниковъ—Варна